

**UCHWAŁA NR XXXII/219/2013
RADY GMINY W DASZYNIE**

z dnia 27 marca 2013 r.

**w sprawie zatwierdzenia i realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w
Gminie Daszyna na lata 2013-2016**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, Nr 167, poz. 1759 z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106, poz. 675, z 2011 r. Nr 21, poz. 113, Nr 117, poz. 679, Nr 134, poz. 777, Nr 149, poz. 887, Nr 217, poz. 1281, z 2012, poz. 567) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 135, poz. 154.)

Rada Gminy Daszyna uchwala co następuje:

§ 1. Zatwierdza się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Daszyna na lata 2013 – 2016, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Daszyna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia .

PRZEWODNICY
RADY GMINY
Grzegorz Zduńczyk

Załącznik do Uchwały Nr XXXII/219/2013
Rady Gminy Daszyna
z dnia 27 marca 2013 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W
GMINIE DASZYNA NA LATA 2013-2016**

I. Wprowadzenie

Rodzina jest podstawową komórką społeczną i naturalnym środowiskiem wychowawczym dziecka. Oddziałuje ona na jego osobowość poprzez przekazywanie systemu wartości, tradycję, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina jest dla dziecka najbardziej stabilnym punktem odniesienia oraz źródłem zaspokajania potrzeb w sferze psychicznej i materialno- bytowej.

Rodzina wzorcowa stwarza swoim dzieciom jak najlepsze warunki wychowawcze, jest źródłem poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. W rodzinach jeszcze wydolnych wychowawczo warunki wychowawcze i ogólne funkcjonowanie rodziny zostają niekiedy zachwiane. Występują tu braki w sferze ekonomicznej, kulturalnej i psychospołecznej. Jednak w tym przypadku rodzina czyni wysiłki, aby swoją sytuację poprawić.

Inaczej sytuacja przedstawia się w rodzinach niewydolnych wychowawczo, gdzie dochodzi do zaburzeń we współżyciu rodziny, co wiąże się często z niepowodzeniami życiowymi poszczególnych jej członków. Funkcjonowanie wychowawcze jest tu nieodpowiednie, metody wychowawcze są niezgodne z poziomem rozwoju dzieci, co jest przyczyną trudności dydaktyczno-wychowawczych.

Natomiast rodzina patologiczna to taka, która nie spełnia swoich naturalnych funkcji. W rodzinie takiej występują zjawiska prostytucji, przestępczości, uzależnienia od alkoholu i narkotyków. Zjawiska te prowadzą do deformacji w funkcjonowaniu rodziny, powodują zaniedbywanie ról rodzicielskich. W rodzinie patologicznej brak jest prawidłowych wzorów postępowania, co prowadzi często do zahamowania rozwoju psychospołecznego dziecka. W rodzinach takich występuje poczucie braku bezpieczeństwa i zagrożenia. Przejawami patologii w rodzinie są: rozpad rodziny, przemoc w rodzinie, pozbawienie praw rodzicielskich, osłabienie funkcji wychowawczej, sieroctwo społeczne itp.

Podstawową zasadą Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest ochrona prawna rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, niewydolne wychowawczo i patologiczne, które mają prawo do szczególnie pomocy ze strony władz publicznych.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Daszyna na lata 2013 - 2016 jest stworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i przywrócenie im zdolności do wypełniania tych funkcji. Będzie to możliwe do osiągnięcia poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Zadania realizowane w niniejszym Programie będą koncentrowały się nie tylko na samym dziecku, ale na całej rodzinie, także w sytuacji, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną.

II. Diagnoza

Rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią znaczącą część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych. Wyrażają się one przeważnie emocjonalną niedojrzałością, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi i zawodowymi.

Gminę Daszyna według stanu na 30 września 2012 r. zamieszkiwały 4174 osoby. Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin i osób w rodzinach korzystających ze wsparcia GOPS w Daszynie w latach 2009-2011. Jak widać z roku na rok liczba mieszkańców potrzebujących wsparcia GOPS-u wzrasta.

	2009 rok	2010 rok	2011 rok
Liczba rodzin	157	166	186
Liczba osób w rodzinach	501	520	560

Tabela 1. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Daszynie (źródło: opracowanie własne)

Wnikając szczegółowo w stan rodziny – jej skład i formę, można stwierdzić, iż pomoc udzielana małżeństwom zarówno z jednym lub dwójką dzieci, ale także rodzinom wielodzietnym nie zmieniła się w znaczący sposób na przestrzeni ostatnich lat, co przedstawia tabela 2. Na podobnym poziomie utrzymywała się liczba rodzin wielodzietnych i z jednym dzieckiem. Wzrastała natomiast liczba rodzin z dwójką dzieci.

Liczba dzieci w rodzinie	2009 rok	2010 rok	2011 rok
1	33	35	28
2	35	35	43
3	12	14	13
4	5	6	7
5	5	4	4
6	2	2	4
7 i więcej	-	-	1
Ogółem	92	96	96

Tabela 2. Liczba rodzin korzystających pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Daszynie w latach 2009-2011 z podziałem na liczbę dzieci w rodzinach (źródło: opracowanie własne)

Jak wynika z analizy przedstawionej poniżej tabeli obrazującej przyczyny ubiegania się o pomoc w GOPS w Daszynie, głównym powodem było ubóstwo. Niestety sytuacja ta stale się nasila. Podobnie jak zwiększyła się liczba osób korzystających z powodu długotrwałej choroby, niepełnosprawności, alkoholizmu, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych- rodziny wielodzietne oraz rodziny niepełne. Liczba osób, których problemem jest bezrobocie, w 2011 roku wzrosła w porównaniu do roku 2009 r., ale zmalała w porównaniu z rokiem 2010. Na tym samym poziomie pozostała potrzeba ochrony macierzyństwa oraz wielodzietność. Jak wynika z tabeli 3, niepokojąco wzrosła liczba rodzin przejawiających bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Zwiększa to zapotrzebowanie na konkretną pomoc skierowaną do dzieci i ich rodzin.

Problem rodziny	2009 rok	2010 rok	2011 rok
Ubóstwo	119	123	131
Bezrobocie	97	111	108
Niepełnosprawność	54	55	62
Długotrwała lub ciężka choroba	52	62	80
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych- rodzina niepełna	19	25	21
Wielodzietność	18	15	18
Potrzeba ochrony macierzyństwa	13	15	13
Alkoholizm	12	11	18
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych- rodzina wielodzietna	5	4	7
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	2	3	16

Tabela 3. Główne powody ubiegania się o pomoc w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Daszynie w latach 2009-2011 (źródło: opracowanie własne)

Wiodącym problemem, powodującym obniżenie poziomu życia rodzin, jest wzrastające bezrobocie. Nie ulega wątpliwości, iż długotrwałe bezrobocie oznacza dla rodziny drastyczne obniżenie dochodów. Prowadzi także do szeregu dalszych problemów, takich jak: poczucie krzywdy, frustracja, izolacja społeczna, pogorszenie stanu zdrowia, a także wzrost zjawisk społecznie niepożądanych i zachowań patologicznych (alkoholizm, narkomania, zażywanie środków psychoaktywnych i inne). Zjawiska te często prowadzą do rozpadu rodziny, a tym samym wzrostu liczby rodzin niepełnych, sierot społecznych. Pociągają za sobą pogłębiającą się bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Trudności na rynku pracy, brak stabilizacji warunków życia i ich drastyczne pogarszanie się, powoduje, iż dorośli coraz mniej czasu poświęcają rodzinie, a w szczególności dzieciom. Są zmuszeni do ciągłego poszukiwania źródeł zarobkowania. Stanowi to zagrożenie dla rodzin i jest źródłem wielu kryzysów. Ten brak zainteresowania dziećmi ze strony rodziców z kolei może być przyczyną „wejścia“ dziecka w tzw. złe towarzystwo oraz do udziału w nieakceptowanych przez społeczeństwo formach życia. Często rodzice nie mają intelektualnych możliwości, aby pomóc dziecku w nauce, co pociąga za sobą trudności dydaktyczno-wychowawcze i zaległości w nauce, a także drugoroczność.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Daszyna ma służyć zapewnieniu skutecznego rozwiązywania problemów rodzin i ich kryzysów. Zgodnie z „Programem wspierania jednostek samorządu terytorialnego w budowaniu lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną“ powinien on uwzględniać następujące zasady:

- wcześniej i bliżej dziecka – zanim narosną problemy rodziny przy wsparciu specjalistów i pomocy w ramach placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego;
- krócej – żeby nie zwalniać z odpowiedzialności rodziców za dziecko;
- skuteczniej – jeśli poza rodziną, to w formach zbliżonych do rodzinnych;

- godniej – jeśli w formach opieki całodobowej, to w warunkach optymalnych zapewniających prawidłowy rozwój dziecka;
- efektywniej – dając szansę na powrót do rodziny lub na samodzielność i godne życie;
- bardziej ekonomicznie – poprzestając na formie adekwatnej do potrzeb, bez niepotrzebnego stosowania form opieki całodobowej.¹

III. Zasoby

Program Wspierania Rodziny w Gminie Daszyna na lata 2013-2016 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują instytucje opisane w poniższej tabeli.

Lp.	Nazwa i adres placówki	Rodzaj działalności
1	Urząd Gminy Daszyna, Daszyna 34a, 99-107 Daszyna	Przyznawanie i wypłacanie stypendiów, dowozy dzieci do szkoły
2	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Daszynie, Daszyna 34a, 99-107 Daszyna	Praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, specjalistyczne poradnictwo, aktywizacja społeczno- zawodowa
3	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Daszyna 34a, 99-107 Daszyna	Wsparcie psychologiczne, przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu, organizowanie kolonii
4	Gminny Zespół Interdyscyplinarny, Daszyna 34a, 99-107 Daszyna	Wsparcie i pomoc rodzinom w przezwyciężaniu problemu przemocy
5	Placówki służby zdrowia z terenu gminy Daszyna	Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej
6	Placówki oświatowo-wychowawcze z terenu gminy Daszyna	Działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla dzieci i rodziców
7	Organizacje pozarządowe	Działalność na rzecz społeczności lokalnej, działalność edukacyjno-wychowawcza

Tabela 4. Instytucje działające na rzecz rodziny (źródło: opracowanie własne)

Jak widać z powyższej tabeli, w gminie Daszyna funkcjonują instytucje, prowadzące różne formy pomocy dziecku i rodzinie. Prowadzą one konkretne działania, służące niwelowaniu bezradności opiekuńczo-wychowawczej, profilaktyczne, zwalczające sytuacje kryzysowe, nałogi itp.

IV. Założenia Programu

Zadania przyjęte do realizacji w ramach Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w następujących aktach prawnych:
ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w na terenie Gminy Daszyna na lata 2009-2015.

1 Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej – "Program wspierania jednostek samorządu terytorialnego w budowaniu lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, Warszawa 2006 r., str. 7

V. Adresaci Programu

- Adresatami Programu Wspierania Rodziny w Gminie Daszyna na lata 2013-2016 są:
- 1) rodziny z terenu gminy Daszyna przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
 - 2) dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
 - 3) przedstawiciele instytucji i służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

VI. Cele Programu

Celem głównym Programu Wspierania Rodziny w Gminie Daszyna na lata 2013-2016 jest stworzenie optymalnych warunków do wychowania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspierania rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych w gminie Daszyna.

Cele szczegółowe:

1. Wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo celem przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie;
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i jego rodziny;
3. Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny.

Cel szczegółowy 1. Wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo celem przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie	
zadania	wskaźniki realizacji działań
Zapewnienie opieki asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	- liczba asystentów pracujących na rzecz mieszkańców gminy Daszyna - liczba rodzin, którym przydzielono asystenta
Organizacja warsztatów i szkoleń oraz umożliwienie uczestniczenia w warsztatach przez asystentów rodziny	- liczba szkoleń i warsztatów - liczba uczestników
Zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy	- liczba i rodzaj miejsc poradnictwa specjalistycznego - liczba osób i udzielonych porad - liczba i formy przekazów informujących o miejscach pomocy
Działania aktywizujące zawodowo i społecznie na rzecz rodzin, których opiekunowie pozostają bez pracy, w ramach projektu aktywnej integracji	- liczba osób i rodzin objętych projektem - liczba osób, które ukończyły kursy zawodowe - liczba osób, które podjęły zatrudnienie po ukończeniu kursu zawodowego - liczba rodzin objętych działaniami środowiskowymi i rodzaj tych działań
Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii	- liczba rodzin objętych monitorowaniem
Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo, w których występują problemy przemocy, uzależnień lub długotrwała choroba	- liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitoringiem
Cel szczegółowy 2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i jego rodziny	
Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej	- liczba rodzin objętych pomocą oraz formy pomocy
Objęcie pomocą w postaci dożywiania w szkole dzieci tego wymagających w ramach programu: "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"	- liczba dzieci korzystających z posiłków

Objęcie pomocą w postaci artykułów spożywczych rodzin tego wymagających w ramach programu: "Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE"	- liczba rodzin objętych pomocą w postaci żywności
Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	- liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach - wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach
Cel szczegółowy 3. Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny	
Współpraca szkół, policji, służby zdrowia, GOPS, sądów, kuratorów, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny	- liczba szkoleń, spotkań itp.
Stała współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łęczycy, jednostką realizującą działania z zakresu pieczy zastępczej	
Doskonalenie kadr (szkolenia dla pracowników socjalnych, asystentów rodziny oraz innych specjalistów)	

Zródło: opracowanie własne

VII. Przewidywane efekty realizacji Projektu

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

VIII. Finansowanie

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Daszyna na lata 2013-2016 odbywać się będzie w ramach środków własnych Gminy Daszyna, dotacji z budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

IX. Monitoring i ewaluacja Programu

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Daszyna na lata 2013-2016 jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Daszynie. Monitoring Programu będzie odbywał się poprzez przedkładanie przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Daszynie Radzie Gminy Daszyna w terminie do 31 marca każdego roku raportu z realizacji Programu.

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników.